

Чжао СЮАНЬ,

orcid.org/0009-0007-8564-7362

аспірант кафедри теорії музики та композиції

Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової

(Одеса, Україна) *xuanz0311@icloud.com*

ІСТОРИКО-СТИЛЬОВИЙ КОНТЕКСТ РОЗВИТКУ ФРАНЦУЗЬКОЇ СКРИПКОВОЇ СОНАТИ XVII-XVIII СТОЛІТЬ

У статті розглянуто історико-стильовий контекст розвитку французької скрипкової сонати XVII–XVIII століть як самобутнього жанрово-стильового явища європейської інструментальної традиції. Простежено еволюцію жанру в межах французької національної музичної культури, визначено його стильові домінанти в контексті національно-стильових ознак французької скрипкової школи, естетичні засади та виконавські особливості.

Метою статті є комплексне історико-стильове осмислення процесу становлення й розвитку французької скрипкової сонати XVII–XVIII століть, виявлення її національно-стильових особливостей, жанрових трансформацій та виконавських пріоритетів.

Методологічну основу роботи становить поєднання історико-культурного, жанрово-стильового та порівняльного підходів. Застосовано методи музикознавчого аналізу, а також компаративний метод для зіставлення французької моделі скрипкової сонати із загальноєвропейськими тенденціями розвитку жанру. Використано принципи системного підходу, що дозволяють розглядати сонату як цілісне художнє явище у взаємозв'язку з національною виконавською традицією. Наукова новизна дослідження полягає у здійсненні цілісного історико-стильового аналізу розвитку французької скрипкової сонати XVII–XVIII століть як автономного жанрово-стильового феномену у його еволюційній динаміці. Висновки. Розвиток французької скрипкової сонати відбувався у тісній взаємодії з італійською традицією, що зумовило формування «змішаного стилю» як основи національної виконавської та композиторської школи. У XVIII столітті жанр набув концептуальної цілісності, поєднавши кантиленність, віртуозність і танцювальну ритміку з камерною витонченістю та концертною масштабністю. На межі XVIII–XIX століть скрипкова соната зазнала якісного оновлення: розширився виразово-технічний потенціал інструмента, активізувався ансамблевий діалог, посилювався драматургічний вимір. Історико-стильова еволюція французької скрипкової сонати відображає загальні закономірності розвитку європейського музичного мислення, засвідчуючи її як багатовимірний жанрово-стильовий феномен і одну з провідних форм художньої репрезентації скрипкового мистецтва.

Ключові слова: сонатна форма, сонатність, скрипкова соната, французька скрипкова школа, історико-стильова еволюція, жанрово-стильовий синтез, змішаний стиль, виконавська традиція, інструментальна музика, музичне мислення.

Zhao XUAN,

orcid.org/0009-0007-8564-7362

Postgraduate student at the Department of Music Theory and Composition

The Odessa National A. V. Nezhdanova Academy of Music

(Odesa, Ukraine) *xuanz0311@icloud.com*

HISTORICAL-STYLISTIC CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF THE FRENCH VIOLIN SONATA OF THE 17TH-18TH CENTURIES

The article examines the historical and stylistic context of the development of the French violin sonata in the 17th–18th centuries as an original genre-stylistic phenomenon of the European instrumental tradition. It traces the evolution of the genre within the framework of French national musical culture, identifies its stylistic dominants in the context of the national-stylistic features of the French violin school, and considers its aesthetic principles and performance characteristics.

The purpose of the article is a comprehensive historical-stylistic understanding of the process of formation and development of the French violin sonata in the 17th–18th centuries, the identification of its national-stylistic features, genre transformations, and performance priorities.

The methodological basis of the study combines historical-cultural, genre-stylistic, and comparative approaches. Methods of musicological analysis were applied, as well as a comparative method to juxtapose the French model of the violin sonata with general European trends in the genre's development. The principles of a systematic approach were employed, allowing the sonata to be considered as an integral artistic phenomenon in connection with the national performance tradition. The scientific novelty of the study lies in carrying out a comprehensive historical-stylistic analysis

of the development of the French violin sonata in the 17th–18th centuries as an autonomous genre-stylistic phenomenon in its evolutionary dynamics. Conclusions. The development of the French violin sonata occurred in close interaction with the Italian tradition, which led to the formation of a “mixed style” as the foundation of the national performance and compositional school. In the 18th century, the genre achieved conceptual integrity, combining cantilena, virtuosity, and dance rhythms with chamber refinement and concert-scale expression. At the turn of the 18th–19th centuries, the violin sonata underwent a qualitative renewal: the expressive and technical potential of the instrument expanded, ensemble dialogue intensified, and the dramaturgical dimension strengthened. The historical-stylistic evolution of the French violin sonata reflects general patterns in the development of European musical thought, demonstrating it as a multidimensional genre-stylistic phenomenon and one of the leading forms of artistic representation in violin art.

Key words: sonata form, sonaticism, violin sonata, French violin school, historical-stylistic evolution, genre-stylistic synthesis, mixed style, performance tradition, instrumental music, musical thought.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження історико-стильового контексту розвитку французької скрипкової сонати від XVII століття зумовлена кількома взаємопов'язаними чинниками. По-перше, скрипкове мистецтво є однією з ключових складових французької національної музичної культури та відіграє значну роль у творчості композиторів Франції від барокової доби до сучасності. Французька скрипкова школа сформувала вагомий пласт класичного й сучасного репертуару, різноманітні у стильовому відношенні зразки якого представлені у концертній та педагогічній практиці. По-друге, соната як провідний жанр академічної інструментальної традиції, у творчості французьких композиторів набула оригінальних авторських інтерпретацій і самобутніх національно-стильових ознак, що надає підстав розглядати французьку скрипкову сонату не лише як різновид загальноєвропейської жанрової моделі, а як автономне жанрово-стильове явище, у якому відобразилися естетико-стильові та виконавські пріоритети французького музичного мистецтва різних історичних епох. І по-третє, у сучасному українському та китайському музикознавстві французька скрипкова соната досі не стала предметом спеціального дослідження, попри її постійну присутність у виконавській практиці українських і китайських скрипалів. Така ситуація зумовлює потребу системного наукового осмислення історико-стильової еволюції жанру, що сприятиме глибшому розумінню національно-стильових властивостей скрипкових сонат, створених французькими композиторами, розширенню аналітичної бази сучасного скрипкового виконавського мистецтва та предметного спектру музикознавства у відповідності до актуальних інтересів музично-виконавської творчості.

Мета статті полягає у комплексному історико-стильовому осмисленні процесу становлення й розвитку французької скрипкової сонати XVII–XVIII століть, виявленні її національно-стильових особливостей, жанрових трансформацій та виконавських пріоритетів.

Аналіз досліджень. Розвитку французької скрипкової сонати XVII–XVIII століть присвя-

чено досить обмежену кількість музикознавчих праць, і комплексного дослідження даного жанрово-стильового явища наразі не існує. Існуючі праці розглядають його фрагментарно, переважно в контексті окремих жанрових форм або творчості конкретних композиторів. Зокрема, у дослідженні Н. Коляди, присвяченому сольній скрипковій сонаті, порушується питання розвитку сонатного жанру у французькій музиці, зосереджуючи увагу на зародженні сонати для скрипки соло у барокову епоху (кінець XVI – перша чверть XVIII ст.) та на еволюції скрипкової соло-сонати кінця XIX – середини XX ст., що відображає новий етап життя жанру. (Коляда, 2022). Дане дослідження дозволяють простежити формування жанрового інваріанту та взаємозв'язок французької традиції із загальноєвропейськими тенденціями розвитку інструментальної музики. Окрему увагу у науковій літературі приділено французькій скрипковій школі та творчості композиторів, які брали активну участь у формуванні скрипкового репертуару, що дозволяє виділити національно-стильові особливості французької музичної традиції та її роль у жанрових трансформаціях (Маосень Тан, 2025; Чернявський, 2025; Ferreira, 1994; Jin Ma, 2022; Schueneman, 2014). У статті В. Сушанової простежується формування виконавської традиції сонат для скрипки і фортепіано на прикладі творів С. Франка у співвідношенні з музичною мовою М. Пруста, що демонструє розвиток інтерпретаційної практики, ансамблевого діалогу та співвідношення жанрових моделей у французькій музичній культурі (Сушанова, 2013). Загалом існуючі дослідження охоплюють окремі аспекти розвитку сонатного жанру у французькій композиторській творчості та виконавської традиції, проте відсутнє цілісне історико-стильове дослідження французької скрипкової сонати як автономного жанрово-стильового явища, яке враховувало б її еволюційну динаміку, національно-стильові особливості та виконавські пріоритети.

Виклад основного матеріалу. Сонатна форма впродовж свого історичного розвитку утвердилася як одна з найдинамічніших і найзмістовніших моделей організації музичного матеріалу в інстру-

ментальній традиції. Її життєздатність зумовлена здатністю поєднувати конструктивну чіткість із процесуальністю розгортання, що дозволяє втілювати широкий спектр образно-сміслових колізій. У наукових дослідженнях неодноразово підкреслюється, що сонатна форма функціонує не лише як композиційна схема, а як художньо-логічний принцип мислення, у якому взаємодіють контраст, розвиток і відновлення тематичного матеріалу. Саме ці засади забезпечують їй драматургічну цілісність і водночас відкритість до стильових трансформацій.

У музикознавчому дискурсі сонатна форма розглядається як історично змінна система, що чутливо реагує на естетичні запити епохи та індивідуальні творчі настанови композиторів (Горюхіна, 1973). Дослідники простежують її еволюцію від ранніх класичних зразків до складних модифікацій у музиці XX століття, акцентуючи на зростанні ролі процесуального начала, варіативності тематичних зв'язків і переосмисленні репризності. У такому ракурсі сонатність постає не стільки як усталений канон, скільки як гнучкий метод організації музичного часу, де архітектонічна завершеність поєднується з безперервністю становлення.

Окремий напрям досліджень пов'язаний із діалектичним тлумаченням сонатної форми, у межах якого тематичні утворення інтерпретуються як носії певних смілових «позицій», що вступають у взаємодію та конфлікт (Шип, 1998: 292). Такий підхід зближує аналіз музичної форми з нарративними моделями: теми уподібнюються до «персонажів», а формотворчі розділи – до етапів драматургічної дії. У результаті сонатна композиція осмислюється як процес розгортання художнього сюжету, де логіка музичного розвитку корелює із загальними закономірностями мислення та сприйняття.

Сучасні наукові концепції також звертають увагу на жанровий вимір сонати та на співвідношення між сонатою як циклічною формою і сонатністю як універсальним композиційним принципом. У цьому контексті виокремлюються дві взаємодоповнювальні тенденції: з одного боку – тяжіння до масштабних, симфонізованих структур із узагальненим змістом, з іншого – камернізація та ліризація висловлювання, що зумовлює концентрацію форми й посилення індивідуально-авторського начала (Хуан Цзечуань, 2015). Така полярність свідчить про виняткову адаптивність жанру, здатного вміщувати як універсальні, так і глибоко особистісні смисли. Отже, сонатна форма і жанр сонати загалом постають як багатовимірні феномени музичного мистецтва, у яких перетинаються у системній взаємодії структурні, стильові та семантичні аспекти музичного мислення. Їх

історико-стильова еволюція відображає не лише внутрішні закономірності розвитку музичної мови та музичних форм, а у більш ширшому розумінні історичний рух музичного мислення у цілому, що дозволяє розуміти сонатність як його універсальну властивість.

Історію становлення скрипкової сонати у творчості французьких композиторів доцільно розглядати як послідовність кількох етапів. Початковий період (кінець XVI – перша чверть XVIII ст.) пов'язаний із формуванням жанру та появою перших зразків ансамблевих та сольних сонат. Наступний етап позначений творчістю композиторів XVIII століття, у якій скрипкова соната узагальнила попередні структурно-композиційні та виконавські напрацювання й набула рис концептуально осмисленого циклу з усталеною драматургічною концепцією. У XIX столітті жанр зазнав істотного оновлення під впливом художньо-стильових та музично-виконавських принципів романтизму: розширився виразово-технічний потенціал інструмента, утвердилися нові типи формотворення та віртуозності. Від початку XX століття скрипкова соната розвивається в умовах активної жанрово-стильової взаємодії з різними сферами композиторської творчості, поєднуючи попередні традиції з новими художніми тенденціями та сучасними виконавськими підходами.

Французьке скрипкове мистецтво досить тривалий час розвивалося у тісній взаємодії з італійською традицією, яка визначала жанрово-стильові орієнтири скрипкової творчості музикантів-професіоналів, до того ж багато хто з них був італійського походження або навчався у італійських майстрів. Дослідники зазначають, що майже до XVIII століття у Франції бракувало власних методичних праць і розвиненої сольної виконавської культури у галузі скрипкового виконавства, тому французькі музиканти орієнтувалися на італійські зразки, творчо переосмислюючи їх (Schueneman, 2014). Але у такій взаємодії вплив був взаємним, оскільки виконавські й педагогічні принципи, закладені італійцями А. Кореллі, А. Вівальді, Дж. Тартіні та П. Локателлі, органічно поєдналися з досягненнями відомих французьких скрипалів, серед яких Ж.-М. Леклер, Ж.-Ж. Мондовіль і П. Гавіньє. Твори А. Кореллі у європейській інструментальній музиці того часу мали статус естетичного еталону, нормативного орієнтиру у сфері скрипкового виконавства: вони вирізнялися не лише високою художньою змістовністю, а й акумулювали ключові фундаментальні складники скрипкової техніки. Передусім ідеться про кантиленний, «співучий» тип інтонування, заснований на протяжному веденні смичка. Саме цей виконавський принцип був засвоєний і розвинений його

послідовниками – Дж. Б. Сомісом, П. Локателлі та ін., а також такими музикантами як М. Маскитті та Ж.-Б. Ане, які працювали у Франції. Окрім того, у творчості А. Кореллі сформувався скрипковий потенціал віртуозно-рухової («моторної») виразності, що сприяло утвердженню концертності як провідного напрямку скрипкового виконавства.

Скрипкова соната у зазначеній взаємодії відіграла досить значну роль, оскільки будучи невід'ємною складовою творчості видатних французьких скрипалів-композиторів, вона інтегрувала характеристики та нормативи італійського та французького скрипкового стилю, «...які іноді проступають немов батьківські риси на обличчі дитини» (Schueneman, 2014: 790. Недарма одного з найвідоміших основоположників французької скрипкової школи, який є автором великої кількості тріо-сонат та скрипкових концертів – Ж.-М. Леклера – часто називають майстром змішаного стилю, який втілює оригінальний синтез італійських та французьких рис, мелодійної краси та танцювальної жвавості (Jin Ma, 2022). Відомо, що Ж.-М. Леклер починав свою творчу кар'єру як танцюрист в оперних трупах Франції та Італії, і цей біографічний факт суттєво вплинув на стилістику його скрипкових сонат і концертів, у якій органічно поєдналися музично-хореографічні витоки французької музичної традиції та вокальна природа італійського музичного мистецтва.

Формування французької скрипкової школи з самого початку було орієнтовано на синтезування власних музичних традицій та італійського музичного стилю, про що свідчить творчість попередників Ж.-М. Леклера, у якій заклалися національно-стильові основи скрипкового репертуару. Одна з найпомітніших сторінок розвитку французького скрипкового мистецтва другої половини XVII століття нерозривно пов'язана з постаттю Ж.-Б. Люллі, який був не тільки видатним композитором, але й віртуозним скрипалем, педагогом і талановитим організатором: його багатогранний талант дав змогу створити Королівську музичну академію та власний оригінальний скрипковий стиль, у якому поєдналися італійські та французькі риси. Це підтверджують його скрипкові арії (яких збереглося небагато порівняно з музично-театральними творами) і широке використання скрипки в танцювальних сценах опер. Ж.-Б. Ане, який уклав дві збірки сонат для скрипки (1724 і 1729 роки), став продовжувачем французьких національних традицій у скрипковому мистецтві: його творче становлення формувалося під впливом навчання у А. Кореллі, а також родинної музичної спадщини, оскільки батько музиканта був скрипалем, учнем Ж.-Б. Люллі, грав у складі оперного оркестру, а пізніше служив у королівській камерній капелі. Серед

учнів Ж. Б. Ане особливо вирізнявся Ж.-Б. Сенайє – відомий у XVIII столітті скрипаль і композитор, який походив із родини музиканта капели «Двадцять чотири скрипки короля», а у 1710 році оприлюднив свою першу збірку сонат для скрипки, і згодом створив іще чотири подібні видання. Розвиток французької скрипкової сонати продовжився у творчості Ж. Обера, якого сучасники високо цінували як віртуоза з яскравою, темпераментною манерою виконання (Ferreira, 1994). Протягом 1719–1731 років Ж. Обер видав п'ять збірок сонат для скрипки і basso continuo, у яких, так само як і в інструментальних концертах, оригінально інтерпретував італійські традиції ансамблевої сонати та concerto grosso (серед найвідоміших його творів – Концерти для чотирьох скрипок, Чакона для двох скрипок, сонати для двох скрипок). Характерною особливістю скрипкових сонат Ж. Обера було поєднання італійського віртуозного інструментального стилю в органічному поєднанні з традиційними французькими танцювальними формами, такими як менует або гавот, які були покладені в основу повільних частин сонатного циклу та нерідко виконувалися як окремі скрипкові твори.

Розвиток французької скрипкової традиції у середині XVIII століття досяг свого своєрідного підсумку у творчій діяльності Ж.-М. Леклера, яка окреслила нові напрями музичної виразності та виконавської майстерності. Постать цього виконавця-композитора стала знаковою для епохи, а його мистецькі здобутки суттєво розширили художні можливості скрипкового репертуару. Сучасники часто наділяли його почесним прізвиськом «французький Кореллі», підкреслюючи масштаб його таланту та значення для національної школи (Ferreira, 1994). Попри те, що професійну освіту Ж.-М. Леклер здобував у Дж. Соміса, одного з найвидатніших учнів А. Кореллі, у Франції його нерідко сприймали як продовжувача фундаментальних засад скрипкового виконавства, започаткованих Ж.-Б. Люллі. В історії французького музичного мистецтва Ж.-М. Леклер закарбувався передусім як видатний віртуоз-скрипаль, проте не менш значущою була і його композиторська спадщина – вона включає численні твори камерного жанру, зокрема 48 сонат для скрипки і basso continuo, цикли сонат для двох скрипок, а також тріо-сонати для двох скрипок і баса, що стали вагомим внеском у формування європейського скрипкового репертуару.

Композиторська спадщина П. Гавін'є, якого сучасники відносили до найкращих скрипалів Франції і називали «французьким Тартіні», підкреслюючи тим самим зв'язок його виконавської майстерності з італійською скрипковою традицією, також відображалися міжнародні

мистецькі зв'язки епохи. У його пізніх творах відчутний вплив мангеймської школи, відомої своєю оркестровою новаторськістю та динамічною виразністю, а також італійської опери-буфа з її мелодизмом і театральністю. Він є автором сонат для скрипки і баса, для двох скрипок, а також для скрипки й віолончелі, написаних переважно у 1760–80-х рр. У цих творах поєднуються французька витонченість, італійська співучість і риси німецької оркестрової стилістики, що робить музику П. Гавіньє показовим прикладом європейського синтезу стилів XVIII століття.

Важливою ланкою в еволюції французької скрипкової сонати стала творчість італійця Дж. Віотті, під впливом його виконавського мистецтва та педагогічних засад сформувалася ціла плеяда французьких скрипалів, які визначили славу французької скрипкової школи на межі XVIII–XIX століть і забезпечили їй провідні позиції в європейській музичній культурі (про що, поряд із скрипковими концертами, свідчать сонати для скрипки і фортепіано, скрипки і віолончелі П. Роде та Р. Крейцера). Його ансамблеві і сольні сонати, стилістика яких визначена концепцією «змішаного стилю» як найвищої форми музичного смаку XVIII століття (за Й. Кванцем (Quantz, 1985)), посідають центральне місце в еволюції скрипкового репертуару на межі XVIII–XIX століть. У жанровому відношенні вони тяжіють до концертності за композиційними масштабами, драматургічною концепцією та рівнем віртуозності, водночас ці твори мають подвійне функціональне призначення, будучи придатними як для салонного музикування, так і для публічного концертного виконання, що віддзеркалює зміни музичної у концертно-виконавській практиці епохи. У структурному відношенні сонати Дж. Віотті спираються на класичну циклічну композицію (дво- або тричастинну), в основі якої темповий контраст за принципом швидко–повільно–швидко, із фіналами у формі рондо або сонатної форми.

У стильовому плані скрипкові сонати вирізняються кантиленністю й ліризмом, широкою вокально трактованою мелодикою, що спирається на виразне legato та помірну орнаментику. Віртуозна техніка – швидкі пасажі, подвійні ноти, позиційні переходи, різноманітні штрихи – завжди підпорядкована музично-інтонаційній виразності та драматургічному розвитку. Клавішний інструмент в ансамблевих сонатах не обмежується функцією basso continuo, а виступає активним учасником ансамблевої взаємодії та відрізняється розвинутим тематизмом. Скрипкове bel canto у творах Дж. Віотті пронизувало навіть найбільш технічно складні та орнаментовані пасажі. Характерне для нього нове розуміння інструментального звучання, масштабна та емоційно насичена виконав-

ська манера, а також характерний для своєї епохи погляд на розкриття виразного потенціалу скрипкового звучання та його багатогранну художню реалізацію складають сукупність рис, що визначають новаторський стиль сонат, а також концертів Дж. Віотті.

У XIX столітті соната як провідний жанр скрипкової творчості французьких композиторів зазнає глибоких змін під впливом естетико-стильових засад романтизму, що сприяє послабленню її італійського стильового гену та культивуванню національної своєрідності французького скрипкового стилю. Сучасні дослідники акцентують увагу на важливості категорії художнього смаку для музичного мистецтва Франції, що відіграла естетико-нормативну, ідеологічну та художньо-виразову роль у процесі національно-стильового самовизначення французького музичного мистецтва наприкінці XVIII – початку XIX століть, адже саме вона сприяла формуванню особливої вишуканості та прозорості скрипкового звучання у творах французьких композиторів на протигагу більш експресивній та емоційно насиченій італійській манері виконання.

Зазначені зміни були також ініційовані більш вільними індивідуально-композиторськими інтерпретаціями композиційної моделі класичної сонати, посиленням емоційно-експресивного рівня музичного висловлення та колористичної складової скрипкового тембру. Індивідуально-авторські композиторські концепції сонатного жанру часто виходять за естетичні межі демонстрації технічної досконалості та дотримання формально-конструктивної логіки циклічної форми та класичних принципів сонатної драматургії: жорсткі структурні рамки поступаються композиційній гнучкості, тембровій барвистості та оригінальним драматургічним рішенням.

Висновки. Сонатна форма упродовж історичного розвитку утвердилася як універсальний принцип музичного мислення, що поєднує конструктивну логіку з процесуальністю драматургічного розгортання. Її еволюція засвідчує здатність до стильових трансформацій відповідно до естетичних запитів епохи та індивідуально-авторських концепцій. Розвиток французької скрипкової сонати відбувався у тісній взаємодії з італійською традицією, що зумовило формування «змішаного стилю» як основи національної виконавської та композиторської школи. У XVIII столітті жанр набув концептуальної цілісності, поєднавши кантиленність, віртуозність і танцювальну ритміку з камерною витонченістю та концертною масштабністю. На межі XVIII–XIX століть скрипкова соната зазнала якісного оновлення: розширився виразово-технічний потенціал інструмента,

активізувався ансамблевий діалог, посилювався драматургічний вимір. У добу романтизму зростає роль індивідуально-авторського начала, тембрової барвистості та емоційної експресії. Таким чином, історико-стильова еволюція французької скрип-

кової сонати відображає загальні закономірності розвитку європейського музичного мислення, засвідчуючи її як багатовимірний жанрово-стильовий феномен і одну з провідних форм художньої репрезентації скрипкового мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горюхіна Н. Еволюція сонатної форми. Київ: Музична Україна, 1973. 309 с.
2. Коляда Н. О. Соната для скрипки соло другої половини XX – початку XXI століть в аспекті взаємодії «композитор – виконавець»: наукове обґрунтування... докт мистецтв; 025 «Музичне мистецтво». Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2022. 145 с.
3. Маосень Тан. Творча діяльність Жана-Марі Леклера та «Les Goûts-Réunis» у французькій музичній культурі XVIII століття. *Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОНМА*. 2025. Вип. 43. С. 90-100.
4. Сушанова В. В. Скрипкова соната Сезара Франка: літературний образ і виконавська традиція. *Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського*. Київ, 2013. № 1 (18). С. 49-56.
5. Хуан Цзечуань. Соната як жанрова форма та сонатність як принцип музичної композиції в світлі діалогічного музикознавчого методу (на матеріалі фортепіанної музики): автореф. дис. ... канд. мист.: 17.00.03 – Музичне мистецтво. Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2015. 19 с.
6. Чернявський І. В. Каприси для скрипки соло Ж.-Ф. Мазаса: антологія віртуозності. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2025. Вип. 75. С. 241-266.
7. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. Київ: Заповіт, 1998. 367 с.
8. Ferreira M. P. The «French Style» and Corelli. Studi Corelliani V. Atti del Quinto Congresso Internazionale (Fusignano, 9-11 Settembre 1994). Sotto il patrocinio della Società Italiana di Musicologia. pp. 379-391.
9. Jin Ma. Jean-Marie Leclair's Contribution to the 18th-century French Violin School: Performance Practice in the Violin Sonatas op. 1, 2, 9 and 13 and Concerto op. 7 no. 3. PhD. University of York Arts and Creative Technologies. 2022. 223 p.
10. Quantz J. J. On Playing the Flute: The Classic of Baroque Music Instruction. Translated with notes and introduction by E. R. Reilly. L.: Faber and Faber, 1985. XLIII, 412 p.
11. Schueneman B. R. The French Violin School: Viotti, Rode, Kreutzer, Baillet and Their Contemporaries. Lyre of Orpheus Press, 2014. 133 p.

REFERENCES

1. Horiukhyna, N. (1973) Evoliutsiia sonatnoi formy [The evolution of sonata form]. Kyiv: Muzychna Ukraina. 309 s. [in Ukrainian].
2. Koliada, N. O. (2022). Sonata dlia skrypky solo druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolit v aspekti vzaiemodii «kompozytor – vykonavets» [Sonata for solo violin of the second half of the 20th – early 21st centuries in the aspect of the interaction "composer – performer"]: naukove obgruntuвання... dokt mystetstv; 025 «Muzychne mystetstvo». Natsionalna muzychna akademiia Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho. Kyiv, 145 s. [in Ukrainian].
3. Maosen, Tan (2025). Tvorcha diialnist Zhana-Mari Leklera ta «Les Goûts-Réunis» u frantsuzkii muzychnii kulturi XVIII stolittia [The creative activity of Jean-Marie Leclerc and "Les Goûts-Réunis" in French musical culture of the 18th century]. *Muzychne mystetstvo i kultura. Naukovyi visnyk ONMA*. Vyp. 43. pp. 90-100 [in Ukrainian].
4. Sushanova, V. V. (2013). Skrypkova sonata Sezara Franka: literaturnyi obraz i vykonavska tradytsiia [Cesar Franck's Violin Sonata: Literary Image and Performance Tradition]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho*. № 1 (18). pp. 49-56 [in Ukrainian].
5. Khuan, Tszechuan (2015). Sonata yak zhanrova forma ta sonatnist yak pryntsyyp muzychnoi kompozytsii v svitli dialohichnoho muzykovedchoho metodu (na materialii fortepiannoii muzyky) [Sonata as a genre form and sonataness as a principle of musical composition in the light of the dialogical musicological method (based on the material of piano music)]: avtoref. dys. ... kand. myst.: 17.00.03 – Muzychne mystetstvo. Odeska natsionalna muzychna akademiia im. A. V. Nezhdanovoi. Odesa. 19 s. [in Ukrainian].
6. Cherniavskiyi, I. V. (2025). Kaprysy dlia skrypky solo Zh.-F. Mazasa: antolohiia virtuoznosti [Caprices for solo violin by J.-F. Mazas: an anthology of virtuosity]. *Problemy vzaiemodii mystetstva, pedahohiky ta teorii i praktyky osvity*. Vyp. 75. pp. 241-266. [in Ukrainian].
7. Shyp, S. (1998). Muzychna forma vid zvuku do styliu: navch. posib. Kyiv: Zapovit. 367 s. [in Ukrainian].
8. Ferreira, M. P. (1994). The «French Style» and Corelli. Studi Corelliani V. Atti del Quinto Congresso Internazionale (Fusignano, 9-11 Settembre. Sotto il patrocinio della Società Italiana di Musicologia. pp. 379-391
9. Jin, Ma (2022). Jean-Marie Leclair's Contribution to the 18th-century French Violin School: Performance Practice in the Violin Sonatas op. 1, 2, 9 and 13 and Concerto op. 7 no. 3. PhD. University of York Arts and Creative Technologies. 223 p.
10. Quantz, J. J. (1985). On Playing the Flute: The Classic of Baroque Music Instruction. Translated with notes and introduction by E. R. Reilly. L.: Faber and Faber. XLIII, 412 p.
11. Schueneman, B. R. (2014). The French Violin School: Viotti, Rode, Kreutzer, Baillet and Their Contemporaries. Lyre of Orpheus Press. 133 p.

Дата першого надходження статті до видання: 27.02.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
 ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

